

Verspreide Gedichten van Gijsbert Japiks.

Halbertsma nam in het tweede stuk van zijne *Hulde aan Gysbert Japiks* verstrooide pennevruchten van onzen Frieschen dichter op, zoo vele, als onder zijn bereik waren gekomen. Wij hebben echter nog eenige verzen van Gysbert ontmoet, die destijds aan Halbertsma zijn ontsnapt. Zij komen meestal voor in thans zeldzame theologische werken, die ten tijde van Gysbert, in Friesland, en vooral bij Samuel van Haringhouk, te Bolsward, het licht zagen. Als eene aanvulling van Halbertsma's arbeid zullen zij misschien menigeen welkom zijn. Daarom meenden wij een aanvang te mogen maken met die verzen in dit tijdschrift op te nemen, en daarmede voort te gaan, wanneer daarvoor eenige ruimte beschikbaar zal zijn.

Bij het oordeel over die „Rymlyerye" dient men zich te herinneren wat Halbertsma reeds opmerkte: Sedert zijn vijftigste jaar viel Gysbert namelijk aan het koppelen van drie, vier en meer woorden tot één woord; iets dat indruischende tegen het gebruik als den aard der tale zijnen stijl duister en onnatuurlijk tevens maken moest. Indien deze zamenstellingen dus niets anders mangelde dan de gemakkelijke houding en duidelijkheid zijner vroegere stukken, zou dit gebrek alleen de waarde van het pittige verdonkeren, het welk sommigen daarin wanen te proeven. Maar onder de arbeid om die veelhoofdige gedrochten te baren hort de maat, struikelt het denkbeeld ieder oogenblik in zijne vrije vaart, gaat de vinding der zaken over in een vervelend woordenspel, en wordt het gansche ligchaam der rede in een stijven pronk gestoken, die wel getuigt van rijkdom, maar door het oogmerk te verraden om eens recht te willen behagen in het geheel niet be-

haagt. — In dit soort van koppelingen gaf niemand zich meer toe, dan Hendrik Laurensz. Spieghel; een dichter met dat al van zoo overwegende deugden, dat ze dit gebrek, hoe aanstotelijk en menigvuldig, niet alleen opwegen, maar in de ogen van Hooft en Huigens een navolgenswaardig gezag hebben bijgezet. Dit kwam Gysbert ook over. Onder het lezen en herlezen van Spieghel daalde 't zaad des onkruids onmerkbaar in hem neder," ....

Dit zij genoeg ter inleiding van de volgende verzen:

OP ONVERNOEGLYKHEYD.

Onvernoegers, Strandploegers,
 Vreckewroegers, Self-sins ach!
 Spinn'-kops van zielwerrend' ragh,
 Eyge opsla'ende quellast swoegers
 Beulen van herts vreugd en vree'
 Blaesbalgs in Uw' dormsachts zee.

Knorremorrrers, Inborst-pesten,
 Kreauwers, Knibb'laers, Bang-bewust;
 Herssen pijnders, Staeg ontrust':
 (Schoon 'et gaet ten alderbesten)
 Leest hier VERGENOEGINGS kunst,
 Soo wint Ge Aerdsh en hemel-gunst.

Schoon Ge land aen land meugt winnen
 Schoon Ge 's Opgangs paerleschat
 Met alle's Neergangs goud bezat:
 Av'rechts wint Ge onwinst van binnen,
 Mits Ge 'er geen *vernoeging* vindt,
 Wint all' de Aerd Ge wint maer wind.

Schoon Ge, als trotsen *Alexander*
 Hondert schepters treedt ter ne'er,
 Noch word't Ge Uw gemoed geen heer:
 't Holl' hert hungkert op een ander.
 't Is geen Vorst die Vorsten tert,
 Maar die Vorst is van sijn hert.

Soo konde Abra'm rustig laten
 Ouders, Vrienden, Vaderland,
Vergenoegd waer God hem sond:

Ja wil God sijn Soon? Gelaten
Is hy met Gods wille in til,
Sijn *genoegt* is 's Heeren wil.

Soo socht *Moses* fyer te brallen,
Mits hy 't Rijk' des *Nijls* verlaet,
Vergenoegd in Gods volcks smaed.
Soo sat *Job*, na Gods gevallen,
Kranck, beroyd en naeckt op 't mis;
Edoch Koning in gewiss'.

Soo bevatten, sonder schatten,
Alle schatten, Christi bôdn,
(Schoon Sy waren 's Werelds hoon)
Want hunn' schatten 't alle omvatten
(Daer de Vreck' vergeefs om ploegt)
Schoon Sy leefden *vergenoegd*.

Dit hadden, onder Grootsten Herder,
Grooten herder, hoog ge-eert,
Paulus, voor wat groots geleerd,
Hoe 't God gaf, Hy pracht' noyt verder
't Was *gebreck* ofte *overloed*,
Wel-genoegd was sijn gemoed.

Wat *vernoeginge* all' kan geven,
Wat *vernoeginge* is een weeld',
Wat *vernoeging'* vruchten teelt,
Vindt Ge in dese Bla'en beschreven;
Soo Ge se. U te nutte, leest
Wordt Ge een Koning in den geest.

Wordt Ge een Koning, die een Koning
Wiens Rijke, als een Lijek, verschiet,
Voor een maden-sack aansiet.
Word't Ge een Koning, die sijn woning
Boven 't prael der Sterren stelt,
En niet vreest alle Aerds geweld.

Aen d' Eerw. SCHRIJVERS.

O geleerd' *Vernoeg-Kunst* Schrijver!
O eerweerd' Vertolcker! Wat
Zijn we all' schuldig voor deez' schat!
Voor Uw' God-gewyden ijver
Is heel Ne'er- ende Engel-land
In herts dankbaarheid verpand.

G. JACOBS.

Voor: Thomas Watson. *Konst van Goddelike Vernoevinge. Vertaalt door Theod. Paludanus, Dienaar des Woords tot Pinjum en Surig. Tot Leeuw. 1659. kl. 8°.*